

CESTOVNÍ ZPRÁVA

Architektura a výstavba knihoven

14., 16. 6. 2016

Marta Zizienová

Místo konání: hotel Alessandria, Hradec Králové

Konference probíhala dle programu. V obou dnech přednášející ukázali mnoho případů dobře i špatně řešených knihoven. Z hlediska UKN je zajímavé:

Prostředí x estetika x funkce – Dan Merta

Protože neexistuje estetický ideál, tak nebude existovat ani ideální knihovna (z pohledu architektury). Ovšem je třeba hledat harmonickou, funkční knihovnu, která přináší informace. Správné pořadí by tedy mělo být funkce -> prostředí -> estetika. Zmínil přednášku prof. Masáka, který definoval devět základních požadavků na knihovnu (viz <http://architekturaknihoven.euweb.cz/>). Důležité je si být vědom toho, že někdo zadává obsah, architekt vytváří jen skořápku. Co architekt/zadavatel, to jiný styl/názor. Zmínil, že nechápe, jak může existovat knihovna bez velkého přednáškového sálu. Knihovna by měla být vizitkou svého města, z místa vědění se stává místem setkávání, supermarketem vědění. Důležitý je parter - propojení knihovny s veřejným prostorem. Při revitalizaci je nutné uchopení historické stopy, historického kontextu. Architektura je politika, zmínil i nepostavené knihovny (Moravsko-slezská vědecká knihovna Ostrava, Krajská knihovna Vysočina, Kaplického Chobotnice). Knihovna by měla být "gesto" - např. francouzské knihovny, měla by dávat lidem šanci chovat se slušně a tím vychovávat (ne restriktivní omezení). Uživatelé nesmí nic rušit. Důležitá je diskuse knihovníka, architekta a zadavatele.

Současný stav prostorového zajištění veřejných knihoven v ČR - Vít Richter

Prezentoval výsledky průzkumu zaměřeného na veřejné knihovny, kterého se zúčastnilo 2.027 knihoven. Limitem pro knihovny je prostor, ne informační technologie. Za posledních 20 let nebyla v 1/3 knihoven udělaná žádná stavební akce, obnova interiéru aj. Interiéry jsou většinou staré, ale funkční. Cca 500 knihoven plánuje výstavbu nebo obnovu knihovny.

Záchrana gotického hradu – městská knihovna v Soběslavi - Jaromír Kročák

Hovořil o politické podpoře stavby, o technickém řešení. Příprava byla zahájena v r. 1998, dokončena v r. 2010.

Studio projektů/ O knihovnách - Roman Brychta

Knihovna je spíše společenský než veřejný prostor (děláme něco společně x vyvěšujeme vyhlášku na veřejně). Při architektonické soutěži je možné získat spoustu inspirace. Hovořil o otevřené knihovně, skrz kterou se dá projít, o využití už vyšlapaných cestíček. Prosazuje

knihovnu jako centrální umělecké dílo (NTK), důležité je doplňovat architekturu o další vrstvy.

Projekt nové Městské knihovny v Písku: zadavatel - architekt – knihovna - Od architektonické soutěže ke stavebnímu povolení - Roman Dub

Hovořil o procesu přípravy nové knihovny. Základem je myšlenka, že “nic není definitivní”. Jako klíčové zmínil podporu vedení; komunikaci ze zástupci vedení, lidmi na úrovni vedoucích i jednotlivými pracovníky; časový rámec (doporučuje násobit dvěma); financování (1m2 rekonstrukce stojí cca 5.000 Kč bez DPH, novostavby cca 3.500 Kč); integraci knihovny do koncepčních materiálů; soutěžní podmínky architektonické soutěže. Nutný je soulad představ a vzájemné porozumění mezi architektem, knihovnou a zadavatelem. Nezbytná je variabilita prostor knihovny a finanční stabilita.

Architektura knihoven : přehled dobrých francouzských příkladů - Amandine Jacquet

Francie je velmi venkovská země, přes 21% obyvatel žije v obcích pod 2.000 obyvatel. Z toho vyplývá velké množství malých knihoven. Za 100 let vzrostl počet knihoven ze 400 na 7.500. Knihovny je možné pojímat jako svědectví o minulosti nebo jako moderní a ambiciózní budovy. Při rekonstrukci starých budov je třeba se rozhodnout, zda bude zachováno kouzlo minulosti (knihovny v bývalém mlýně, tržnici, koloniálu, továrně) nebo se tvář stavby změní (v bývalé samoobsluze, nemocnici, jezuitské kapli, ženské věznici). Při stavbě nové budovy je dobré poukázat na bohatou minulost místa. Francouzské knihovny se vyznačují originalitou architektury, jsou to památníky, symboly města, na něž mohou být obyvatelé hrdí. Knihovna musí být ve městě vidět, návštěvníci se na ni musí chodit dívat s otázkou “Co to je? To je super!”. Architekti ve Francii milují schodiště. Dochází k výraznému rozvoji malých knihoven. Knihovny se vyvíjí směrem ke koncepčnímu modelu třetího místa (1. místo je doma, 2. místo v práci, 3. místo je tam, kde se lidé mohou potkávat a komunikovat spolu). Je vhodné přizvat veřejnost ke spoluvytváření prostoru a služeb. Směřuje se k multifunkčním zařízením (knihovna, informační centrum, kavárna, kulturní místo, škola, restaurace, čajovna, přednáškové místo). Cílem je udržet kulturní život v daném místě. Důležité je atraktivní interiér, atmosféra, zajímavá instalace, designové vybavení.

Knihovna jako utvářený prostor – postupná přestavba veřejných prostor knihovny Zentral- und Landesbibliothek Berlin - Jonas Fansa

Pro uživatele je důležité světlo (tím myslel způsob nasvětlení) a recepce. Knihovna pak reprezentuje stavitele a zadavatele. Hovořil o konceptu “10 commandments for the library space”. Uživatel není ve středobodu, knihovna je ovládána regály. V souvislosti s digitalizací vznikají deserted library a z důvodu logistiky pak nudné prostory. Dobrá knihovna je ta, kde je dobrá kvalita pro uživatele (wifi, zásuvky, pohodlí, světlo aj.). Pak se až 3x zvýší počet návštěvníků. Hovořil o konceptu “top ten qualities of good library od Andrewa McDonalda. K těm přidává jedenáctou kvalitu - “wow” efekt. Zdůraznil plýtvání místem, aby lidé mohli dlouho setrvávat. Ukázal příklad chyby - narvanou knihovnu knihami a nábytkem jako novinový stánek s malým otvorem pro prodáváče). Je třeba přemýšlet o tom, jak přimět lidi, aby v knihovně strávili delší dobu (stejně jako obchodní centra). Více než 50% lidí jde jen využít prostor knihovny, nejde pro konkrétní službu, knihovna by měla umožnit strávit v ní celý den (vč. občerstvení, zásuvek aj.). Knihovnik nemá být oddělen, ale má jít do prostoru za uživatelem, má se s ním bavit tváří v tvář a společně se hledá, co uživatel potřebuje. Prostor

knihovny má být “ztekutěný”, “nenaprogramovaný”. Uživatel se musí cítit hýčkám (drahé, designové vybavení). Idea - mají artotéku - půjčují domů obrazy.

Metodické centrum MZK - Adéla Dilhofová

Je připraven projekt na metodické centrum. Zahájení projektu je v plánu 1.7.2017, ukončení 31.12.2021. Cílovými skupinami jsou zřizovatelé knihoven, ředitelé a zástupci knihoven. Hlavními cíli jsou analýza současného stavu a potřeb veřejných knihoven, tvorba metodik pro informační gramotnost, práci se čtenářem, rozvoj knihoven a knihovnictví, poradenskou a konzultační činnost pro krajské knihovny. MZK žádá o spolupráci, kontaktní osobou je Mgr. Jan Lidmila (lidmila@mzk.cz). V září 2016 proběhne schůzka se zájemci o spolupráci.

Architektura knihoven na Slovensku - Silvia Stasselová

Věnovala se průzkumu, který proběhl v r. 2012, jeho výsledky jsou publikované v časopise Knížnica (č. 11-12/2012, č. 1-4/2013, plné texty viz <http://www.snk.sk/sk/informacie-pre/odbornikov/edicna-cinnost/casopis-kniznica/archiv-kniznica.html>). V přednášce zaznělo - budovy a prostory úzce souvisí s kvalitou služeb, vysoká vstupní investice se vrátí ve vysoké návštěvnosti. Apelovala na využití norem a standardů dle IFLA.

Příklady knihoven:

Strahovská knihovna (wow efekt)

zdroj: <http://itras.cz/strahovsky-klaster/galerie/18172/>

Krajská vědecká knihovna Liberec (dobrá funkce, urbální koncept - navázání na město)

zdroj:

<http://www.kraj-lbc.cz/Krajska-vedecka-knihovna-v-Liberci-oslavi-10-vyroci-sveho-vzniku-n91609.htm>

Ústřední knihovna FF MU Brno

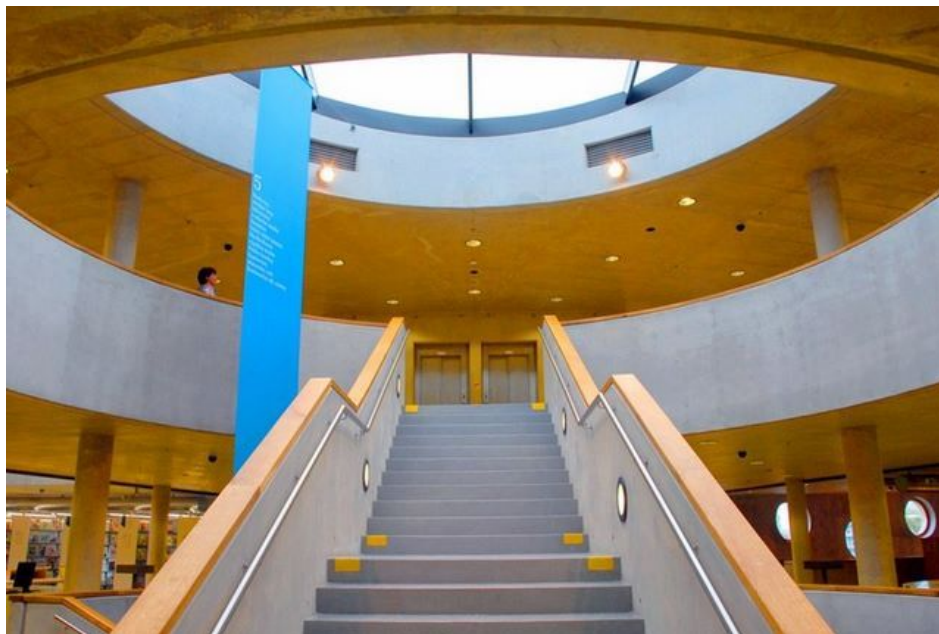

zdroj: <http://architekturaknihoven.euweb.cz/brnouniv2.html>

Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové

zdroj: <http://www.stavebnictvi3000.cz/clanky/studijni-a-vedecka-knihovna-v-hradci-kralove/>

zdroj: <http://architekturaknihoven.euweb.cz/hk7.html>

NTK (nej knihovna po stránce architektury v ČR, je středobodem areálu)

<http://old.techlib.cz/cs/573-exkurze>

Knihovna města Hradce Králové

zdroj: <http://www.knihovnahk.cz/pro-verejnost/pujcovny/informacni-stredisko-europe-direct>

zdroj: <http://www.knihovnahk.cz/pro-verejnost/pujcovny/hudebni-oddeleni>

Městská knihovna v Praze - Praha 3 - Vozovna

zdroj:

<http://www.blesk.cz/clanek/regiony-praha-praha-zpravy/358650/nova-knihovna-ma-v-praze-vylohu-s-gaucem-pro-ctenare-a-medvedi-regal.html>

zdroj: <https://www.mlp.cz/cz/novinky/fotogalerie-mkp/2015/f1394-otevreni-vozovny/>

Bibliothèque nationale de France - Paříž (gesto pro Paříž)

zdroj:

<http://en.parisinfo.com/paris-museum-monument/71299/Bibliothèque-Nationale-de-France-Site-Francois-Mitterrand>

TU Delft Library (relax, propojení s kampusem, nábytek na kolečkách - variabilita, slunečníky nad stoly)

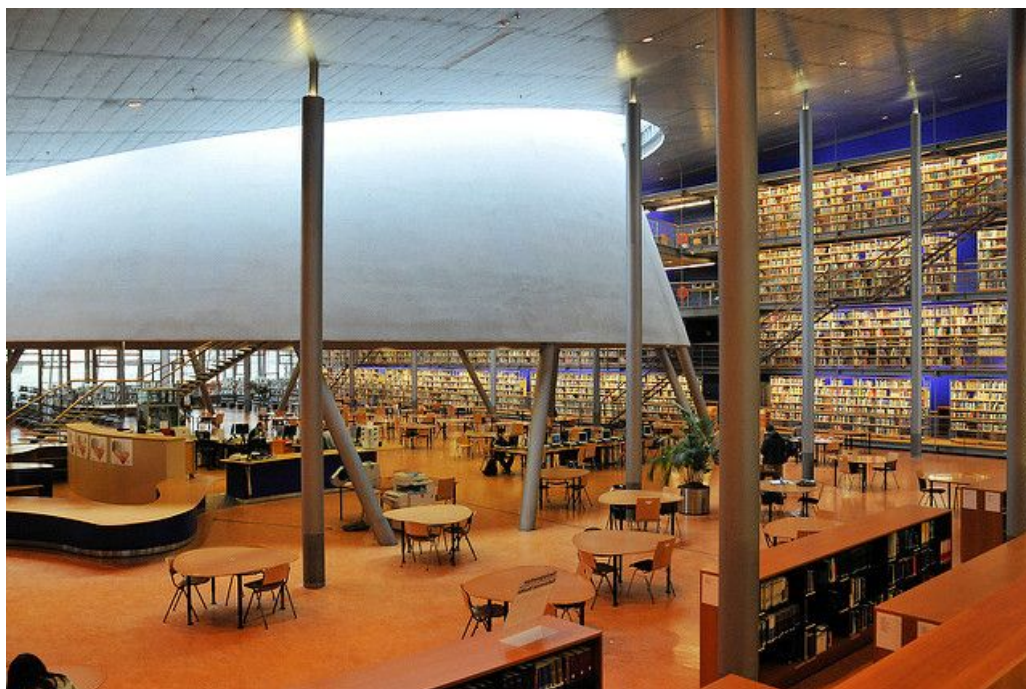

zdroj:

<http://exjehovahswitnessforum.yuku.com/topic/24504/One-of-the-coolest-libraries-in-the-world#.V2OyvbLSUK>

zdroj: <http://inhabitat.com/tu-delft-architecture-library-opens-with-desk-of-recycled-books/>

zdroj: <https://www.flickr.com/photos/shawwin/galleries/72157637373314955/>

Wolfsburg Cultural Center (industriální, vybavení, řešen každý detail)

zdroj: <https://en.wikipedia.org/wiki/Wolfsburg>

Tama Art University Library - Tokyo (relax, knihovna jako hra, propojení s okolím)

zdroj: <http://www.dezeen.com/2007/09/11/tama-art-university-library-by-toyo-ito/>

zdroj:

<http://nachetz.tumblr.com/post/45575094708/tama-art-university-library-toyo-ito-by-scott>

Open-Air-Library - Magdeburg (knihy si půjčíš nebo rozkradeš?)

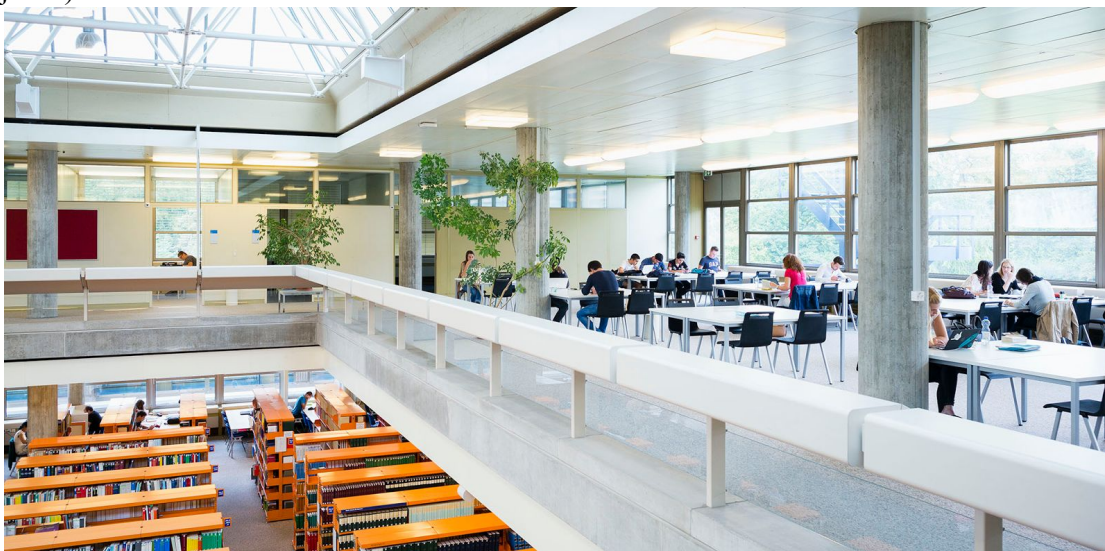
zdroj: <https://larandetstorg.wordpress.com/2012/11/20/reference-open-air-library/>

Kulturværftet - Helsingør

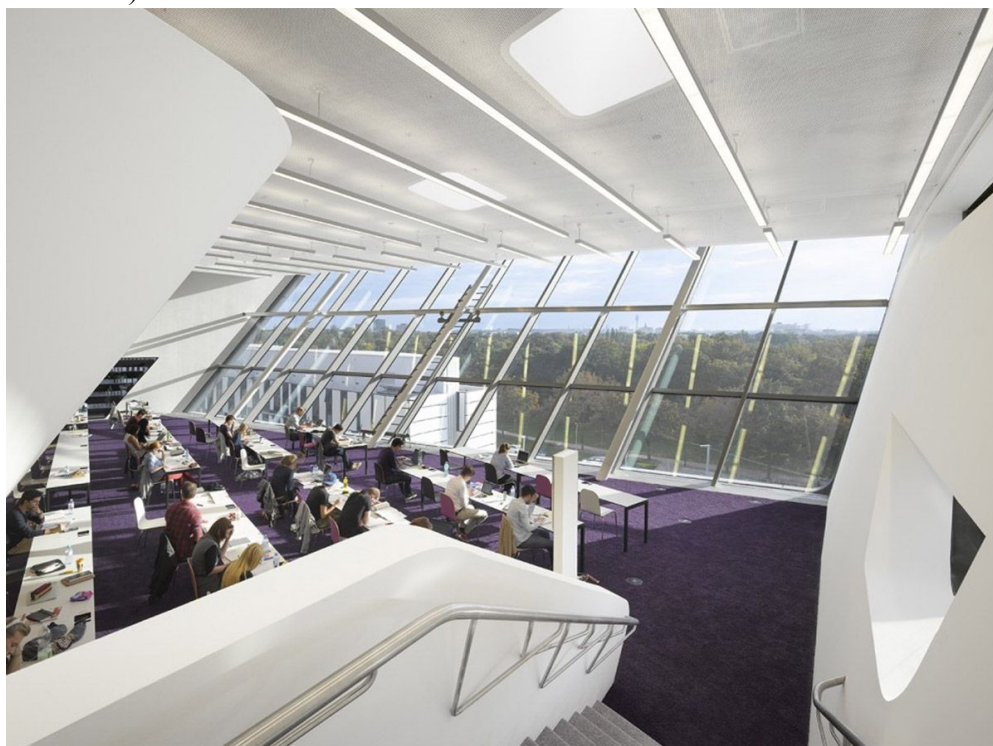
zdroj: <http://kuto.dk/>

Bibliothèque cantonale et universitaire de Lausanne (knihovna pro 3. tisíciletí, mladí uvažují jinak)

zdroj: <http://www.bcu-lausanne.ch/horaires-et-lieux/dorigny-internef/>

Vienna University of Economics Library and Learning Centre (harmonie, kvalitní design, funkčnost)

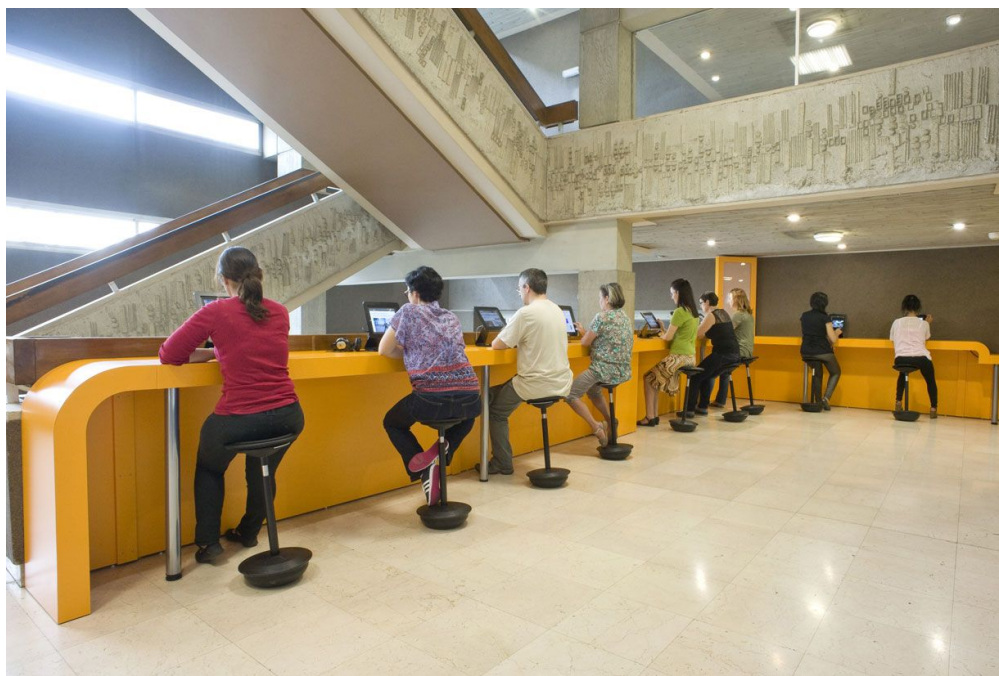

zdroj:

<https://bluesyemre.com/2015/01/07/vienna-university-of-economics-and-business-library-and-learning-centre/>

Bibliothèque de la Part-Dieu - Lyon (typ “kostky cukru”)

zdroj:

<https://www.bm-lyon.fr/15-bibliotheques-et-un-bibliobus/a-propos-de-la-bibliotheque-municipale-de-lyon/actualite/article/relooking-a-la-bibliotheque-de-la?lang=fr>

Centre Pompidou - BPI

zdroj:

<http://en.parisinfo.com/paris-museum-monument/72907/Bibliotheque-Publique-d-Information-BPI>

Bibliothèque de Bordeaux (nová budova, propojení s minulostí místa)

zdroj:

<http://mediatheques.bordeaux-metropole.fr/bibliotheque/bibliotheque-meriadeck-bordeaux>

Médiathèque Emile Zola - Montpellier

zdroj:

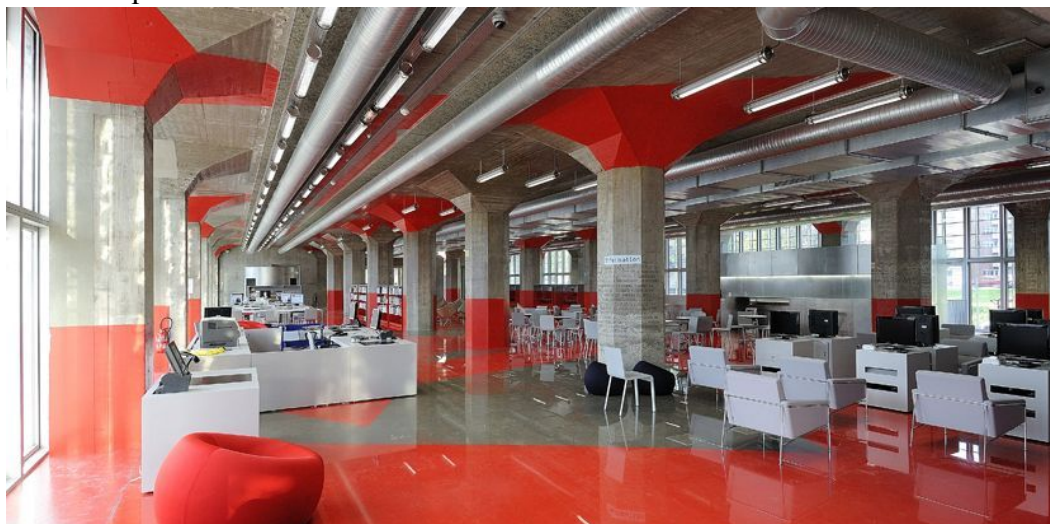
<https://mediatheques.montpellier3m.fr/DEFAULT/voir-les-photos-de-la-mediathèque-emile-zola.aspx>

zdroj:

<http://www.montpellier3m.fr/equipement/m%C3%A9diath%C3%A8que-centrale-emile-zola>

Médiathèque André Malraux - Mézier

zdroj:

<http://www.sammode.com/fr/realisations/batiments-et-espaces-publics/espaces-culturels/mediatheque-andre-malraux-352.html>

MLIS Villeurbanne

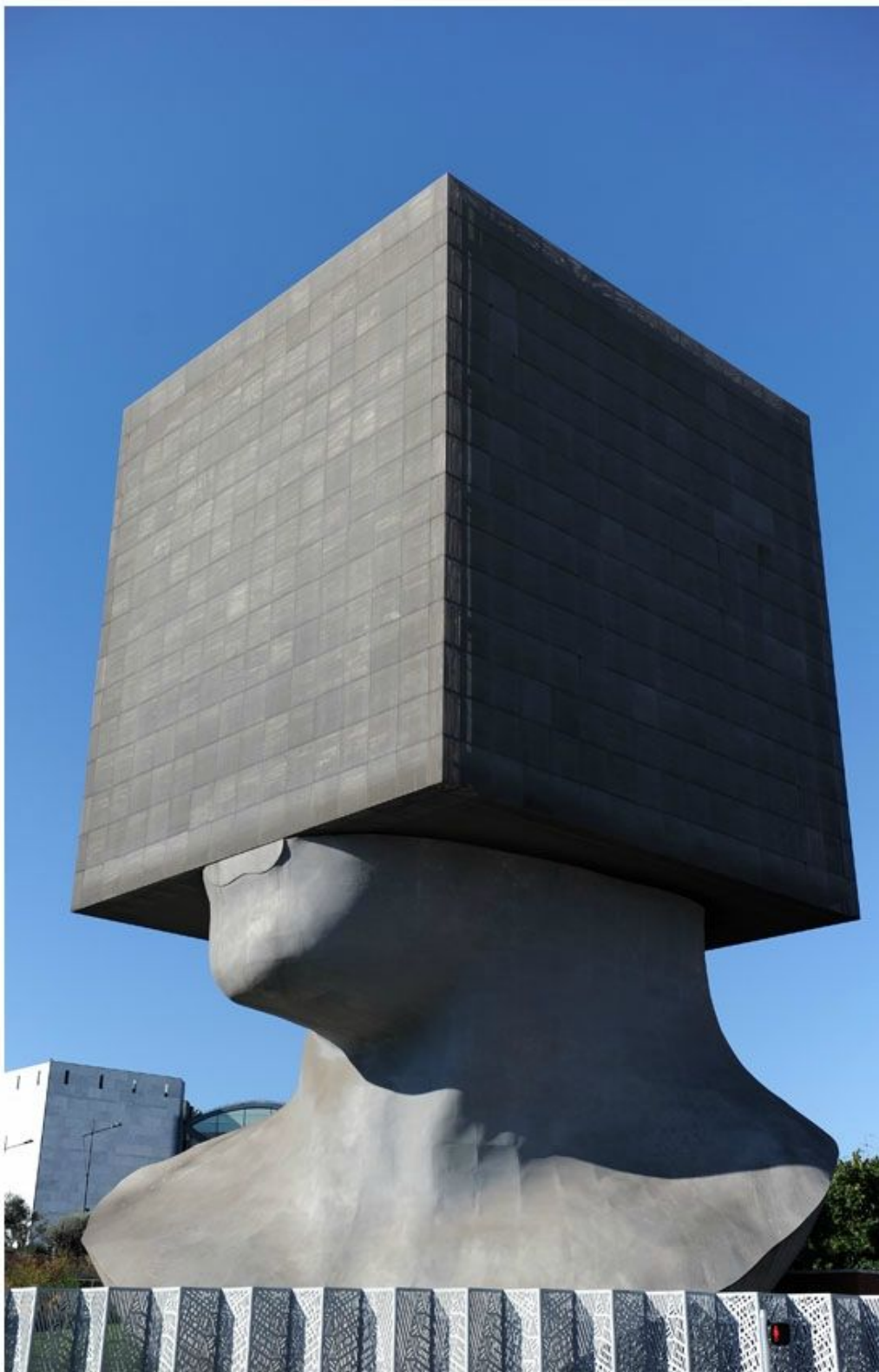
zdroj: <http://mediatheques.villeurbanne.fr/2010/01/maison-du-livre-de-limage-et-du-son/>

Les Champs Libres Rennes

zdroj: <http://www.bibliotheque-rennesmetropole.fr/qui-sommes-nous/nos-espaces/>

La Tete Carré Library - Nice

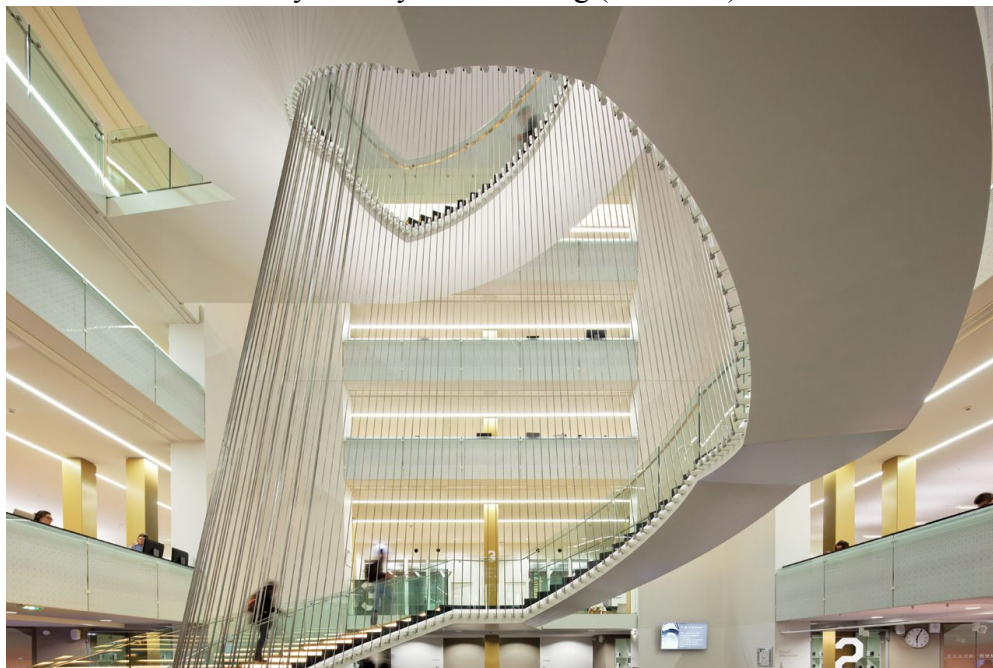
zdroj: <http://www.blogarchipfoto.com/archives/2013/10/09/28162283.html>

Bibliothèque centrale universitaire du Havre (schodiště)

zdroj: http://www.wikiwand.com/fr/Universit%C3%A9_du_Havre

National and University Library - Strassbourg (schodiště)

zdroj:

http://www.domusweb.it/en/architecture/2015/03/17/anma_rehabilitation_of_the_national_university_library.html

Médiathèque de Poitiers (atmosphère - auto, vybavení)

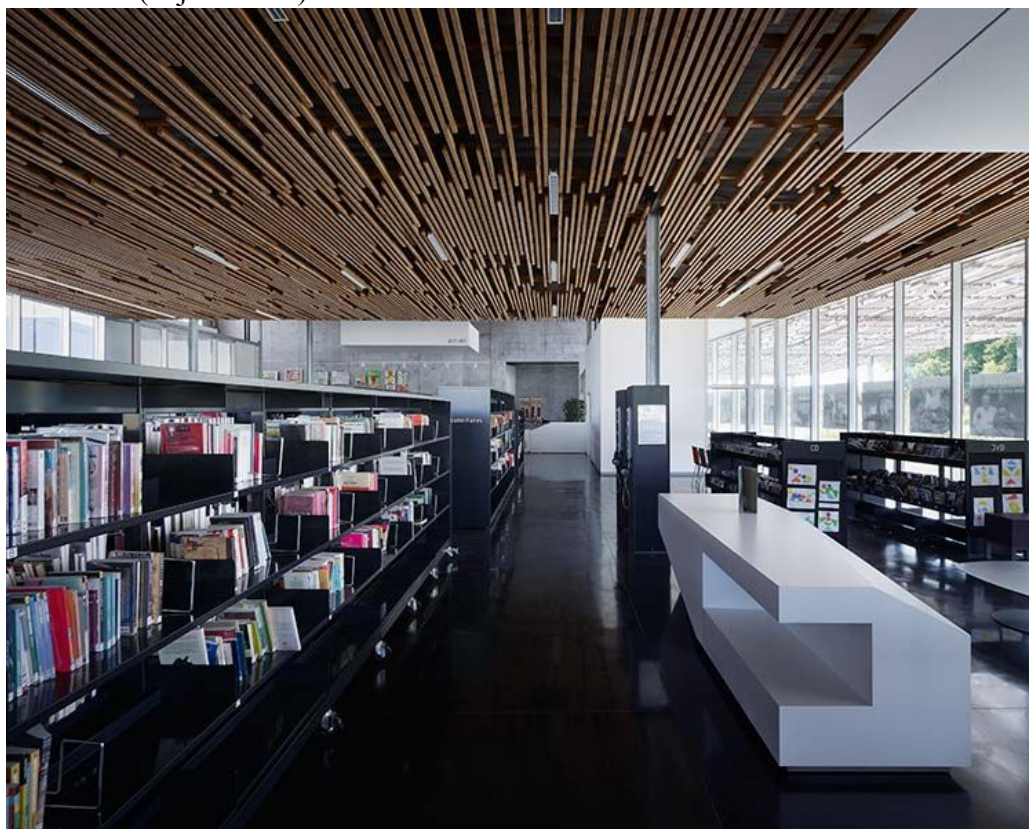
zdroj: <http://vdujardin.com/blog/tag/travaux/page/2/>

Bibliothèque de Rennes Métropole (atmosféra - vana a knížky, vybavení)

zdroj:

Méricourt (vejce v sále)

zdroj:

<http://julienlanoo.com/post/48913241791/mediatheque-de-m%C3%A9ricourt-by-dealzua-architecte>

zdroj:

http://www.mimoa.eu/projects/France/Mericourt/La%20Gare%20Multimedia%20Library/?abvar4&utm_expid=3171585-1.VdIzkDV7RJeI7fxZTD8QLQ.4&utm_referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.cz%2F

Médiathèque Angoulême - Alpha (tobogán)

zdroj:

http://www.citechaillot.fr/data/expositions_bc521/fiche/23377/panneaux-angouleme-bat_ded_45.pdf

Universitätsbibliothek der Humboldt-Universität zu Berlin (wow efekt)

zdroj:

<https://books2ebooks.eu/cs/content/universit%C3%A4tsbibliothek-der-humboldt-universit%C3%A4t-zu-berlin>

University Library - Utrecht (wow efekt)

zdroj: <http://www.markhadden.co.uk/utrecht-library/yyswcx79zqz7pip6w49feepiig8nkb>

Seattle Central Library (plýtvání místem)

zdroj: <http://mostpp.org/seattle-public-library-interior-3/>

Openbare Bibliotheek Amsterdam (neformální informační koutky, ticho - bílé závěsy luxus)

zdroj:

http://doreenwittenbols.com/artwork/1448251_OBA_Centrale_Bibliotheek_Amsterdam.html

zdroj: www.amsterdamcityblog.com

Library of Birmingham (recepce)

zdroj:
<http://www.filasolutionsblog.com/en/2014/05/22/winning-treatment-for-library-of-birmingham/>

CVTI SR (špatně vybraná lokalita)

zdroj: http://www.bucarch.sk/5_cvtiba.html

Zpracovala: Marta Zizienová